Informacya w ſpráwie Fundationis Collegij Varſavienſis Societatis IESV *od Iego Mośći Páná Tetery wprzod z Iáśnie Wielmożnym Iego Mośćią Pánem Piáſeczyńſkim Woiewodą Smoleńſkim, á teraz z Iego Mośćią Pánem Ierzym Piáſeczyńſkim Stároſtą Nowogrodzkim.*

GOdney pámięći Iego Mość Pan Páweł Teterá Stároſtá Bracłáwſki &c. chcąc zá żywotá z práce y záſług ſwoich, *ſubſidium* duſzy ſwoiey ná wieczność opátrzyć, y Rzeczypoſpolitey przyſługę uczynić, Dobrá ſwoie właſne, Wyſock názwane w Wielkim Xięſtwie Litewſkim, w Powiećie Pińſkim, leżące, zápiſał ná fundacią *de nova radice* Collegium Wárſzáwſkiego *Societatis IESV*, w Metryce Káncelaryey Wielkiey W. X. Lit: *Seruátis omnibus de jure ſeruandis, ex præſcripto Conſtitutionis Anni* 1635. A to uczynił *perſonaliter compárens corám judicio S. R. M. Aſſeſſoriali* W. X. L. w Roku 1668. dniá 12. Marcá. Intromiſſia Wyſocká w teyże Metryce wielkiey W. X Lit: zaráz przy zápiſie zápiſaná, w Pińſkim grodźie tegoż roku 23. Marcá Aktykowana: Dobrá Wyſock, przez Generála W. X. Lit: y Szláchtę przy nim będącą, Oycom Iezuitom *Collegij Varſavienſis* w Poſſeſſią podáne, poſłuſzeńſtwo od Poddánych odebráne w Roku 1668. 18. *Májá*.

Nad to Iego Mość Pan Teterá ná tęż Fundacyą zápiſał w Metryce Koronney Summę ná Dobrách Kołki, ſobie ſłużącą, złotych Polſkich Sto pię̨dzieſiąt tyſięcy: ktore z ręku iego wźiął ná te Dobrá, Iego Mość Pan Leſzczyńſki Oboźny Koronny, według Intercyzy, *cujus roboratio habetur Anno* 1668. 16. *Martij*. Po tych zápiſach Iego Mość Pán Teterá odieżdża do Lubliná w ſpráwach ſwoich. Tám rezyduiąc dlá znieſieniá ćiężárow pewnych, zámyślał do Cudzych kráiow odiecháć, podawſzy Wyſock w Adminiſtrácyą Vrzędnikowi ſwemu: áby z niego y Páná ſuplementował, y *Patribus Collegij Varſavienſis* ná Rok pięć tyſięcy płáćił.

Interim Iego Mość Pan Piáſeczyńſki, ná ten czás Podſtoli Bracłáwſki, á potym Káſztelan Brzeſćiáńſki, w Lublinie *Varijs perſvaſionibus* Iego Mośći Pána Teterę do tego przywiodł, że mu Wyſock w Arendę puśćił, upewniony od niego że go miał ſam w Trybunále, y u wſzelkiego Práwa záſtępowáć, ćiężáry znośić, y większą intrátę w Maiętnośći *jnduſtriâ ſuâ* uczynić. Spiſuią tedy kontrákt Arendowny w Lublinie *Anno* 1668. 24. *Maij*; za ktorym kontráktem bierze Iego Mość Pan Piáſeczyńſki w Wyſock Intromiſſią. w Tymże Roku *Die* 8. *Auguſti* támże w Lublinie ſpiſuie *Contractum remiſſivum, ratione* Summy Kołkowſkiey, y Arendy Wyſocká. Támże otrzymuie od Iego Mośći Páná Tetery *Ceſſionem de binis Contractibus cum Illuſtriſſimo Leſczyńſki, ratione Bonorum Kołki*: A to wſzyſtko dźiáło ſie 24. *Maij Anno* 1668.

Gdy ſie ták Iego Mośći Pánu Káſztelánowi Brzeſćiáńſkiemu dobrze powiodło z Iego Mość ią Pánem Teterą, dáley poſtępuiąc, począł námawiáć

)1(Iego-

Iego Mośći Páná Teterę, áby Fundácyey uczynioney Collegium Warszáwskiemu ná Wysocku y Summie Kołkowskiey, odstąpił, y onę Káſſował, ofiáruiąc mu ná to *suam operam*, iż tego łácno dokáże, że tá fundacya szyie złamie, iáko są ná to *probationes*, listy ręką Iego Mośći pisáne y protestacye. Niechćiał z rázu ná tákie *Consilium* pozwolić Iego Mość Pán Teterá; ále potym rożnemi Iego Mośći Páná Kásztelaná *inductus* namowámi *totum negotium* spuśćił ná Iego Mośći: iednák wáruiąc sobie, żeby Iego Mość onego nie wprowadźił w iákie intrygi prawne z Oycámi *Societatis IESV*. Potym tedy Iego Mość Pan Kasztelan koncypuie Imieniem Iego Mośći Páná Tetery, uszczypliwą Protestácyą przećiw Oycom *Societatis IESV*, iákoby od nich namowámi dementowány będąc, y nie przy zupełnym rozumie zostáiąc ten fundusz uczynił y przyznał. W czym nie tylko *Patribus Societatis*; ále bárźiey Iáśnie Wielmożnym Ich Mośćiom PP. Pieczentárzom Koronnym y W. X. Lit. wielką krzywdę czyni, iákoby Ich Mość, przed ktoremi *personaliter comparens* Nieboszczyk Iego Mość Pan Tetera, tę fundacyą *recognoscebat*, uznáć nie mogli, ieżeli ná ten czáś Iego Mość Pán Teterá był przy rozumie zupełnym, y ieżeli to *coactus*, álbo *liberè* czynił. Tę tedy Protestácią ná membranie ręką Iego Mośći Pána Tetery podpisánym, do inszych spraw sobie konkredowánym, nápisawszy, *per subordinatam personam*, *in persona* Iego Mośći Páná Tetery, do Akt Włodźimirskich podał 31. *Augusti* 1668. przećiwko ktorey sam IM. P. Tetera *jure jurãdo* zeznawá w Protestaciey uczynioney w Krakowie przećiwko IM. P. Piáseczyńskiemu, że tey Protestácyey czynić nie dozwalał. Po zánieśioney tákowey Protestáciey, przywiodł Iego Mość ná koniec Iego Mośći Páná Teterę do tego, aby Iego Mośći Wysock (*rem ámplius non suam, stante fundatione, DEO solemniter & ritè oblatam*) wiecznośćią zápisał; co y uczynił, przećiwko wyráźnemu Práwu pospolitemu, w Grodźie Krzemienieckim w Roku 1669. 17 *Aprilis*: zá ktorym listem zápisowym wźiął Intromissią do Wysocká Iego Mość Pan Kásztelan 30. *Aprilis*, tegoż Roku, *stante Intromissione & possessione Patrum Societatis IESV*,

Iednákże *quantum* Iego Mość Pán Kasztelan *fideret* temu zápisowi, & *quantum præsidij* w nim *contra fundationem Collegij Varsaviensis* pokłádał, *suo judicio, & metu atq; cautelis* w Kontrakćie Rádochowskim wyswiadczył, y w Memoryále Pánu Skirmuntowi *ad tractandum* z Iego Mośćią Pánem Teterą danym, *manifestum fecit*; gdźie *inter alia* zleca mu, Iego Mośći Páná Tetery prośić o dwá Arkuszowe Membrany, ieden ná Meliorácyą Protestacyi przećiwko Iezuitom, w Włodźimirzu uczynioney, o drugi zaś ná zápisánie długu trzydźieśći tyśięcy przed fundácyą Iezuicką *immediatè* ná Wysock wnieśionego. Co *patet* z listow Iego Mośći Páná Kásztelaná do Iego Mośći Páná Tetery pisánych: bo *Anno* 1669. 18. *Maij* prośi go naprzod, áby mu wszystkie munimenta przysłáł Iezuickie: y znowu 24. *Maij* prośi go o przysłánie Fundacyey, áby ią I. M. zruinowáł. 16. zaś *Iulij* przestrzega áby śie Iego Mość Pán Teterá strzegł konwersácyey Iezuickiey, máiąc od tákich inkantácyi *præparament* mocny; y dekláruiąc, że to iuż zá śiećią, co śie zápisem zeznáło. Ná koniec *per amorem Dei* uprasza, áby śię ni komu nie zwierzał, że *tacito rescissivo contractu* obiął Wysock. *Ad comprobandum* to wszystko, są listy właśne ręką Im. pisáne, y Protestácie.

Postrzegszy potym Iego Mość Pan Teterá *errorem suum*, y nárádźiwszy śię ludźi práwnych że Dobrá, y Summę Kołkowską ná Fundácyą *Collegij Varsaviensis legitimè* zapisáne, znowu komu inszemu przez námowienie, *contra dictamen rationis* zápisał: przyiachawszy do Krákowá ná Seym *Coronationis*, czyni Protestácyą obszerną w Grodźie Krákowskim ná Iego Mośći Páná Kásztelána, *de nullitate* wszystkich zápisow *in contrarium* pierwszych *in Per-*

sonas

ſonas Collegij Varſavienſis Societatis IESV uczynionyeh; Stáwa powtornie w Krákowie *in pleno Iudicio Aſſeſſoriali* W. X. Lit. przy obecnośći wielu Senátorow w Roku 1669. *Novembr:* 16. *y meliorando* przyznawa Wysock ná Fundacyą *de nova radice Collegio Varſavienſi Societatis IESV*; odſtępuiąc *ad vitalitatem* Ktorą ſobie był w pierwſzym zápiſie záchował. Intromiſſią w te Dobrá tamże zápiſuie, *Servatis omnibus de jure Servandis juxta Conſtitutionem Anni* 1635.

Toż uczynił támże w Krákowie w Metryce Koronney; pierwſzy ſwoy Zapis w Wárſzáwie uczyniony *confirmat* na ſto pięcdźieſiąt tyſięcy złotych ná Kolkowczyznie: wſzyſtkie Kontrákty z Im. Pánem Káſztelánem, iáko nie ſłuſznie poczynione; *ut potè in convulſionem Iurium* temi obiemá zapiſámi *caſſat*. Nákoniec wyiácháwſzy z Polſki, *ultima voluntate* w Adryánopolu *die* 10 *Martij* 1671. umieráiąc, in Præſentia I. M. Páná Wyſockiego Rezydentá ná ten czás I. K. Mośći *ad Portam Othomanicam*, tákże przy obecnośći X. Commiſſárzá *Terræ Sanctæ Ordinis Sancti Franciſci* y innych Chrześćiánſkich ludźi, approbował. Oczym ieſt dowodny tegoż IM. Páná Wyſockiego do Im. X. Ciećiſzewſkiego Societatis IESU liſt piſány z Adryánopolá.

Collegium tedy Wárſzáwſkie máiąc iuż cále Dobrá Wyſock ſobie zápiſáne, poſyła ná obięćie tych dobr Generałow y Szláchtę: IM. Pan Káſztelan *violenter* bronił, y poſſeſſiey nie dopuśćił. Oto przećiwieńſtwo pozwány do Trybunału Wileńſkiego nie ſtawá: y dał ſię I. Mść wzdáć Roku 1670. 18. *Iunij*.

Zátym Dekretem poiazd czyniono do Wyſocká ptzez Im. Páná Sędźiego Pińſkiego bronił znowu Im. Pan Káſztèlan Cedułą. Pozywáią go znowu do Trybunału: Gdźie *poſt combinationes citationum ab utrinq;, poſt Iuramentum* Poſłáńcá Im. Páná Káſztelaná Brześćiáńſkiego, *indultum, poſt refutatám fori exceptionem, & agnitum forum* Im. Pan Káſztelan *terga vertit*, y Dekret *ex partium controverſijs* ſtánął *ad reinductionem Bonorum*, oraz *confirmationis & conſervationis* fundáciey, *Anno* 1671. 28 *Iulij*. Záczym drugi raz poiázd czyniono; znowu ſie ſkłádá Cedułą Im. Pan Káſztelan. Potrzećie pozwány ná Trybunáł; nie ſtáwił ſię: otrzymány Dekret *compoſiti Iudicij, in Puncto Banitionis* Roku 1673. 21. *Aprilis*: Czyniono Poiazd, ktorego gdy Im. bronił, dáno Mandat Imći do Aſſeſſoryey W. X. Litt. *pro contraventione* Dekretom Trybunalſkim, *& pro pœna perpetuæ banitionis*, ktorá otrzymána y w Grodźie Pińſkim publikowána 25.*Iulij* 1673. Poiazd czyniony ále I.mość bronił, y ſprzećiwił ſię Dekretowi Iego K. Mći: Oco znowu pozwány do Aſſeſſoriey, ſpráwić ſię nigdy niechćiał, wiedząc iż I. Pan Kánclerz W. X. Litt. dobrze wiedźiał, że te Dobrá *legitimè* Oycom Iezuitom po dwákroć przed Imśćią, od I. M. Páná Tetery były przyznane, a I. M. Pan Káſztelan *nullo jure* ie trzymał

Interea iuż po tákowym oczewiſtym, y dwu innych Dekretách w Trybunále Wileńſkim o Wyſock, ná Im. Páná Káſztelaná otrzymánych, zápozwał tenże Im. Pan Káſztelan Niebośzczyká Im. Páná Oboźnego Koronnego o rożne Summy y prætenſie, iákoby ná Kołkách máiąc ſobie od Im. Páná Tetery zápiſáne. *Collegium Societatis Varſavienſe* dowiedźiawſzy ſię otym, máiąc ſobie od tegoż I. M. Páná Tetery ná Fundácyą pierwſzymi zapiſámi ſummę ſtu pięćdźieśiąt tyſięcy zápiſáną ná tychże Dobrách Kołkách, weſzli *per indictionem* ufáiąc Spráwiedliwośći Swiętey, y pierwſzym zapiſom do tey ſpráwy. Trybunał *non attentâ prioritate inſcriptionis*, ferował Dekret w ktorym tylko *poſterioritatem inter alios* do tey Summy *Concurentes* Oycom Iezuitom przyſądźił. Wtenże Dekret punkt o Wyſock leżący w Wielkim X. Litt. ná fundácyą Oycom Iezuitom od I. M. Páná Tetery *legitimè* podług Práwá zápiſány, o ktorey w Trybunale W. X. L. iuż trzy Dekretá przećiw I. M. Pánu Piaſeczyńſkiemu otrzymáli byli, bez żádney o nim kontrowerſiey nie wiedźieć iáko *per obliqvum*

 wrzu-

wrzucono, iákoby należał do Im. Páná Piaſeczyńſkiego.

A gdy *Patres Collegij Varſavienſis* zá Bánieyą wieczną *in ſubſellijs* W. X. Lit. otrzymáną ná Im. Páná Káſztelaná. poiazd czynią do Wyſocká: broni Im. Pan Káſztelan Cedułą. Dáią mu trzeći raz Mandat do Aſſeſſoryey o ſprzećiwieńſtwo; ſtawa w Grodnie broni ſię Dekretem Lubelſkim.

Iudicium Aſſeſſoriale niechcąc wchodźić *in cognitionem* Dekretow Trybunálſkich *Cauſam remiſit ad Comitia Regni proximè celebranda*. Przypádłá tedy ta ſpráwá *ex remiſſione* ná ſądách Seymowych *Anno* 1681. Stánęłá Rejecta wtey ſpráwie. Przypádłá y ná drugim Seymie 1683. tákaż Reiectá ſtánęłá: w tąż *in ſubſequentibus*. *Tandem* ná Seymie Wárſzawſkim *Anno* 1690 I. M. Pan Piáſeczynſki ná ten czás iuż Woiewodá Smoleńſki dał ſię wzdáć, ále Areſztował kondemnatę. Po ktorego zeyśćiu z tego świátá, *revivificatorio mándato* przypozwány Im. Pan Ierzy Piaſzeczyńſki Stároſtá Nowogrodzki iáko Syn y Succeſſor ná Seym Grodźieńſki *Anno* 1693. dáwſzy ſię wzdáć tákże Areſztował Kondemnátę.

Gdy záś *ſub tempus Electionis* I. K. M. P. N. M. Coæquacya *Iurium* W X. Lit. ſtánełá, poniewáſz ani Im. Pan Woiewodá Smoleńſki, áni Im. Pan Stároſtá Nowogrodzki ná Seymie Spráwić ſię nie chćieli, y Trybunalſkich W. X. Lit. y Areſztv Dekretow Seymowych nie znośili, *& oblatas ex ſua parte Compoſitiones, etiam Regiâ Authoritate interpoſitâ eluſerunt*, chcąc tylko *poſſeſſionem* Wyſocka *continuare* Oycowie Iezuići Wárſzáwſcy pozwáli *Poſſeſſorem modernum* tychże Dobr Im. Páná Stároſtę Nowogrodzkiego do Trybunału W. X. L. nie tylko *de Convulſione Iurisdictionum, & Evocatione*, ále też y dawne Dekretá Trybunalu W. X. Lit. *in favorem fundationis lata ſtabiliendo*. *In quo puncto* ná Im. támże otrzymáli Dekret Infámiey: ktory Imść chcąc *reponere*, dał mándat *Collegio Varſavienſi* ná Seym teráźnieyſzy.

